

Terve suu – Avain koirien terveyteen

Kääpiösnautsereilla ei ole ollenkaan tavatonta, että jo 4-5 -vuotiailta koirilta joudutaan poistamaan melkein puolet hampaista. Syynä on ollut parodontiitti.

Yhä useammin törmäämme keskusteluun koirien suunhoidosta. Osa epäilee aiheen vakavuutta, mutta voisiko huolenaihe olla todellinen? Eläinlääkäreiden kanta on selvä. On kiistatonta, että yksi suurimmista koirien terveysongelmista on hoitamaton suu. Seuraavassa avataan hieman tätä kokonaisuutta. Mitä me omistajat voimme tehdä edistääksemme lemmikkiemme terveyttä ja hyvinvointia?

Kuten meillä ihmisillä, myös koirilla suunterveys on suoraan yhteydessä yleisterveyteen. Suusta peräisin olevat bakteerit voivat kulkeutua verenkierron mukana mihin tahansa elimistössä, esimerkiksi sydänläppään ja aiheuttaa siellä tulehduksen. Osa sairauksista pahenee huonon suuhygienian johdosta, ja osa sairauksista altistaa suun sairauksille. Jos koira on yleisterve, ei hurja suun kunto välttämättä aiheuta välitöntä vaaraa. Jos koira kärsii jostakin yleissairaudesta, on suun terveyteen kiinnitettävä erityisesti huomiota.

Gingiviitti eli ientulehdus on akuutti tulehdustila suun limakalvolla. Ientulehdus saa alkunsa bakteereista, jotka kiinnittyvät hampaiden pinnoille ja näin aiheuttavat paikallisen tulehduksen ikenessä. Tulehtunut ien on punoittava, turvonnut ja pienikin mekaaninen ärsytys saa sen vuotamaan verta. Lisäksi ien irtoaa hieman hampaan pinnasta, jolloin reitti syvemmälle ientaskuun on auki.

Ientulehdus on helposti hoidettavissa kotikonstein. Jo muutaman päivän jälkeen voi huomata, miten tehostettu hampaiden harjaus on vaikuttanut positiivisesti. Jos tulehdus ei kuitenkaan hellitä kahden viikon kuluessa, on syytä kääntyä eläinlääkäriin puoleen ja selvittää tulehduksen syytä hieman tarkemmin.

Hammaskivi puolestaan saa alkunsa bakteerimassasta, jonka syljen mineraalit kovettavat hampaan pinnalle keltaruskeaksi kovaksi massaksi. Hammaskivi itsessään ei aiheuta ientulehdusta. Se kuitenkin tarjoaa ihanteellisen kiinnityspinnan bakteereille, jotka puolestaan tulehduttavat ympärillä olevan kudoksen. Hammaskiveä muodostuu niin näkyvälle hampaan pinnalle kuin ientaskun sisäpuolelle. Ientaskussa hammaskivi ja bakteerit aiheuttavat hampaan kiinnityskudoksen pitkittyneet tulehduksen. Tätä tilaa kutsutaan parodontiitiksi.

Parodontiitti on krooninen tulehdus, joka tuhoaa kiinnityksen hampaan ympäriltä ja hammas alkaa heilua. Koirilla parodontiittia tavataan kahta tyyppiä, joista toinen on hyvin aggressiivinen ja näkyvää hammaskiveä on vain hyvin vähän. On selvää, että tämänkaltaisen tilan havaitseminen paljaalla silmällä on omistajalle lähes mahdotonta. Pahanhajuinen hengitys, joka on aina merkki tulehduksesta, voi olla ainoa asia, jonka omistaja on huomannut. Ientaskussa olevat bakteerit tuhoavat "salakavalasti" kiinnityskudosta, jolloin ensimmäinen oire pahanhajuisen hengityksen

lisäksi on hampaan lisääntynyt liikkuvuus (heiluminen). Tämä huomataan usein vahingossa, ja yllätys on suuri. Tällöin peli on jo osittain menetetty. Ainakin liikkuvien ("heiluvien") hampaiden osalta.

Normaalisti parodontiitti on vuosia kestävä prosessi, johon liittyvät runsas hammaskivi ja bakteerimassa suussa. Suunhoito on joko ollut täysin puutteellista tai liian vähäistä. Monet omistajat ovat myöntäneet, etteivät koskaan ole edes katsoneet koiransa suuhun. Seurauksena on usein yllätyksen lisäksi iso lasku eläinlääkärillä.

Kun parodontiitti on kerran diagnosoitu, se on suussa koko loppuelämän. Akuutti tulehdus saadaan hoidettua ja sairauden eteneminen pysäytettyä eläinlääkärissä tehtävällä hammaskivenpuhdistuksella ja huolellisella kotihoidolla. Säännölliset tarkastukset ovat tarpeellisia, jotta sairauden tila saadaan pysymään aisoissa. Mikäli kotihoidosta lipsutaan, jatkaa parodontiitti etenemistään.

Kotihoidon tärkeyttä ei voi riittävästi korostaa. Ammattilaiset antavat avun ja tarvittavat neuvot, mutta suurin ja tärkein työ tehdään kotona. Pelkkä eläinlääkärissä käynti ei ole riittävä hoito ylläpitämään suun terveyttä. Säännöllinen hampaiden harjaus on kaikista tehokkain tapa torjua suunsairauksia. Pitkällä aikavälillä se on myös kevyempi vaihtoehto koiran omistajan lompakolle.

Entä kuinka me omistajat voimme vaikuttaa koiriemme suun terveyteen? Yksinkertaisesti pesemällä koiriemme hampaita.

Markkinoilla on lukuisia erilaisia hampaiden harjausta korvaavia tuotteita, joista osasta ei ole kunnollista tutkimustietoa. Osa puruluista perustuu kemialliseen plakin poistoon, mutta ne eivät vedä vertoja tavalliselle kunnan harjaukselle. Ei meillä ihmisilläkään pelkkä purukumin pureskelu riitä puhdistamaan hampaita.

Hampaiden harjauksesta

Hampaiden harjaukseen totuttaminen kannattaa aloittaa jo pentukoiralta. Jos kotonasi on tällä hetkellä vain aikuisia koiria, ei hätää! Vanhempikin koira oppii uusia temppuja, eikö totta!

Totutusta kannattaa tehdä pikkuhiljaa aloittaen ensin etuhampaiden harjauksesta. Hammasharjaa tulisi kääntää niin, että harjasten kärjet harjaavat ienrajan puhtaaksi. Liikaa painamista tulisi välttää. Kun koira on jo hieman tottunut harjaukseen, voidaan siirtyä välihampaiden ja poskihampaiden ulkopintojen harjaukseen. Sisäpintojen harjaus aloitetaan vasta sitten, kun koira on täysin tottunut hampaiden harjaukseen. Maltti on valttia.

Hammasharjaa voi kätevästi käyttää apuvälineenä, kun halutaan parempi näkyvyys suuhun. Esimerkiksi harjan voi viedä koiran poskeen ja venyttää poskea sisältäpäin. Tällä tavalla harjan saa kohdistettua hyvin takimmaisesta poskihampaan ulkopinnalle, josta on kätevä harjata loputkin hampaat aina etuhampaisiin saakka. Koira on lisäksi hyvä nostaa johonkin korkeammalle alustalle, vaikka trimmauspöydälle, jolloin valon saa suunnattua paremmin. Keittiönpöytä tai muu vastaava

kelpaa myös hyvin.

Hammastahnaa voi käyttää koirille suunnattua hammastahnaa tai esimerkiksi fluoritonta aloe vera hammastahnaa. Tahna kannattaa annostella harjaksien väliin niin, ettei koira heti nuolaise sitä pois, vaan sen saa levitettyä kauttaaltaan koiran hampaiden pinnoille.

Kääpiösnautsereille sopii h erinomaisesti lasten pieni pehmeä hammasharja tai koirille suunniteltu pieni harja. Harjakset voi pehmittää lämpimän veden alla ennen harjauksen aloittamista.

Koiran palkitseminen hoitotoimenpiteen jälkeen on tärkeää. Valtaosa koirista pistää vastaan ensimmäisillä kerroilla, mutta tottuvat pikkuhiljaa. Palkka voi koirasta riippuen olla vaikka lenkille lähtö tai perinteinen makupala. Ruokailua voi myös käyttää palkintona. Ensin harjaus ja sitten kipollinen ruokaa.

Olkaa kärsivällisiä ja antakaa koirillenne aikaa. Onnellinen koira on hyvinvoiva koira!

Ja te, jotka kiinnostuitte kuulemaan aiheesta lisää: Helsinkiin on tulossa kaksi luentoiltaa, joissa käsitellään luonnonmukaista koirien suunhoitoa. Paikanpäällä on myös käytännön opetusta koiran hampaitten oikeaoppisesta pesemisestä.

Lotta Penttinen
Hammashoitaja

Muistilista:

- Pese koirasi hampaita säännöllisesti ehkäistäksesi tulehdusta ja hammaskiveä.
- Säilytä hammasharja hygieenisesti ja muista vaihtaa se aika-ajoin.
- Tarkista koirasi suu säännöllisesti, jotta huomaisit muutokset ajoissa - tarkista myös huulipoimut.
- Muista käyttää koiraasi säännöllisesti eläinlääkärin tarkastuksessa.
- Anna hälytyskellojen soida, jos koirasi hengitys haisee pahalle - se on aina merkki hoidon tarpeesta.

1. Etuhampaiden harjaus.

2. Välihampaiden harjaus.

3. Posken venytys hammas-
harjaa apunakäyttäen.
Taaimmaisten
poskihampaiden harjaus.

